

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

9 päivänä syyskuuta 1999 *

Asiassa C-257/98 P,

Arnaldo Lucaccioni, Euroopan yhteisöjen komission entinen virkamies, kotipaikka Pariisi (Ranska), edustajinaan asianajajat Georges Vandersanden, Laure Levi ja Olivier Eben, Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa fiduciaire Myson SARL, 30 rue de Cessange,

valittajana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussa Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (toinen jaosto) asiassa T-165/95, Lucaccioni vastaan komissio, 14.5.1998 antaman tuomion (Kok. H. 1998, s. I-A-203 ja II-627) kumoamista,

vastapuolena:

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Julian Currall, jota avustaa asianajaja Jean-Luc Fagnart, Bryssel, prosessiosoite

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz,
Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit
D. A. O. Edward ja L. Sevón (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: S. Alber,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 4.3.1999 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 20.4.1999 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Arnaldo Lucaccioni on yhteisöjen tuomioistuimeen 15.7.1998 toimittamallaan valituksella hakenut muutosta EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan sekä EHTY:n tuomioistuimen perussäännön ja Euratomin tuomioistuimen perussäännön vastaavien määräysten nojalla yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-165/95, Lucaccioni vastaan komissio, 14.5.1998 antamaan tuomioon (Kok. H. 1998, s. I-A-203 ja II-627; jäljempänä valituksen kohteena oleva tuomio), jolla on hylätty hänen komissiota vastaan nostamansa vahingonkorvauskanne.
- 2 Valituksen kohteena olevasta tuomiosta käy ilmi, että valittaja vaati vuonna 1990 ammattitaudin toteamista. Komissio saattoi asian aluksi Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) 78 artiklassa tarkoitetun työkyvyttömyyslautakunnan käsiteltäväksi, ja aloitti sen jälkeen henkilöstösääntöjen 73 artiklassa tarkoitetun menettelyn ammattitaudin toteamiseksi.
- 3 Henkilöstösääntöjen 78 artiklassa tarkoitetussa menettelyssä valittaja päätettiin siirtää eläkkeelle ja hänelle myönnettiin työkyvyttömyyseläke, jonka suuruus oli 70 prosenttia hänen peruspalkastaan.
- 4 Henkilöstösääntöjen 73 artiklan mukaisen menettelyn päätteeksi, joka oli edellä mainitun menettelyn kanssa samaan aikaan käynnissä, todettiin yhtäältä, että valittajalla oli ammattitauti, ja toisaalta määritettiin pysyväksi täydeksi työkyvyttömyysasteeksi 130 prosenttia, johon sisältyi 30 prosentin suuruinen korvaus vakavasta psyykkisestä haitasta. Henkilöstösääntöjen 73 artiklan mukaisesti komissio suoritti valittajalle 25 794 194 Belgian frangin suuruisen summan.
- 5 Valittaja katsoi kuitenkin, ettei tämä summa riittänyt korvaamaan kaikkea hänelle aiheutunutta vahinkoa, ottaen huomioon olosuhteet, joissa hänen oli

täytynyt työskennellä. Näin ollen hän nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vahingonkorvauskanteen.

- 6 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksen kohteena olevassa tuomiossa, ettei kantaja ollut näyttänyt toteen, ettei hänelle aiheutunutta vahinkoa ollut korvattu henkilöstösääntöjen 73 artiklan mukaisesti suoritettulla summalla, ja se hylkäsi näin ollen kanteen.
- 7 Muutoksenhaku perustuu yhteen ainoaan valitusperusteeseen, joka koskee yhteisön oikeuden rikkomista. Tämä valitusperuste jakautuu neljään osaan. Ensimmäinen osa koskee tuottamukseen perustuvaa korvausvastuuta koskevien periaatteiden virheellistä soveltamista, siltä osin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jättänyt selvittämättä vahingonkorvausvastuun aiheuttavien seikkojen ja erityisesti komission virheen olomassaolon. Valitusperusteen toinen osa koskee samoin tuottamukseen perustuvaa korvausvastuuta koskevien periaatteiden virheellistä soveltamista, siltä osin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole arvioinut asianmukaisesti kantajan kärsimää aineellista ja aineetonta vahinkoa. Kolmas osa koskee valituksen kohteena olevan tuomion perustelujen puuttumista siltä osin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on omavaltaisesti ja ilman asianmukaisia perusteluja päättänyt sisällyttää kantajalle aiheutuneen aineellisen ja aineettoman vahingon siihen korvausmäärään, joka hänelle on maksettu yhteisöjen virkamiesten sosiaaliturvajärjestelmästä. Valitusperusteen neljäs osa koskee sitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti todennut, että komission harkintavallan käyttö ei tuossa asiassa antanut aihetta arvosteluun, vaikka se ei ollutkaan pyytänyt työkyvyttömyyslautakunnalta lausuntoa siitä, oliko kantajan sairaus ammattitauti.

Valitusperusteen ensimmäinen osa

- 8 Valitusperusteen ensimmäisen osan ensimmäisessä kohdassa valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut virheellisesti valituksen kohteena olevan tuomion 57 kohdassa tuottamukseen perustuvaa korvausvastuuta koskevia sääntöjä, siltä osin kuin se on rajoittunut tutkimaan kantajalle

aiheutunutta vahinkoa sillä perusteella, että ”vaikka komission virhe olisi näytetty toteen, yhteisö on vastuussa vain, jos kantaja on näyttänyt, että hänelle on todella aiheutunut vahinkoa”.

- 9 Valittajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole noudattanut yhteisöjen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa 169/83 ja 136/84, Leussink ym. vastaan komissio, 8.10.1986 antamassa tuomiossa (Kok. 1986, s. 2801, 18—20 kohta) vahvistamaa periaatetta, jonka mukaan ensiksi on lausuttava toimielimen korvausvastuusta ja tämän jälkeen muista vahingonkorvauskanteeseen liittyvistä seikoista, muun muassa vahingon mahdollisesta korvaamisesta henkilöstösääntöjen 73 artiklan nojalla myönnettyillä korvauksilla.

- 10 Komissio on vastannut tämän osalta, että EY:n perustamissopimuksen 215 artiklan toisessa kohdassa (josta on tullut EY 288 artiklan toinen kohta) tarkoitettujen yhteisön korvausvastuuta koskevien kolmen edellytyksen on täyttyvä samanaikaisesti, joten yhteisö ei ole vastuussa, jos jokin näistä edellytyksistä ei täyty. Yhteisöjen tuomioistuin ei ole komission mukaan poikennut tästä säännöstä edellä mainitussa asiassa Leussink ym. vastaan komissio antamassaan tuomiossa, vaan se on tutkinut kolme korvausvastuun aiheuttavaa seikkaa ainoastaan siitä syystä, että tuossa viimeksi mainitussa asiassa henkilöstösäännöissä määrätty korvaus ei riittänyt korvaamaan täysin tapaturman uhriksi joutuneelle tai ammattitautiin sairastuneelle virkamiehelle aiheutunutta vahinkoa.

- 11 Tämän osalta on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksen kohteena olevan tuomion 56 kohdassa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisö on vastuussa vahingosta ainoastaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: toimielinten moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on todella syntynyt ja toiminnan ja väitetyin vahingon välillä on syy-yhteys (ks. mm. asia C-136/92 P, komissio v. Brazzelli Lualdi ym., tuomio 1.6.1994, Kok. 1994, s. I-1981, 42 kohta ja asia T-36/93, Ojha v. komissio, tuomio 6.7.1995, Kok. H. 1995, s. I-A-161 ja II-497, 130 kohta).

- 12 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksen kohteena olevan tuomion 57 kohdassa, että tästä seuraa, että vaikka komission virhe olisi näytetty

toteen, yhteisö on vastuussa vain, jos kantaja on näyttänyt, että hänelle on todella aiheutunut vahinkoa.

- 13 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 41 kohdassa, yhteisöjen tuomioistuimen tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ei voida johtaa velvollisuutta, jonka mukaan toimielimen vastuun perusteena olevia edellytyksiä olisi tutkittava tietyssä järjestyksessä.
- 14 Koska näiden kolmen edellytyksen on täyttyttävä samanaikaisesti, yhden edellytyksen täyttymättä jääminen riittää siihen, että vahingonkorvauskanne on hylättävä.
- 15 Komission mukaan ei voida katsoa, että edellä mainitussa asiassa Leussink ym. vastaan komissio vahvistettaisiin periaate, jonka mukaan virhettä koskeva edellytys olisi tutkittava ensiksi. Se, että tuossa tuomiossa tämä edellytys tutkittiin ensiksi, ei johtunut oikeudellisesta velvoitteesta.
- 16 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin ollen perustellusti katsonut, että se saattoi tutkia ensiksi, oliko kantaja näyttänyt toteen sellaisen vahingon, jota ei ollut vielä korvattu hänelle henkilöstösääntöjen 73 artiklan mukaisesti myönnetyllä korvauksella.
- 17 Valitusperusteen ensimmäisen osan toisessa kohdassa valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on sekoittanut toisiinsa kaksi toisistaan täysin erillistä korvausjärjestelmää, joihin sovelletaan eri edellytyksiä ja jotka koskevat erilaisia korvaustapoja: näitä ovat yhtäältä kiinteän korvauksen järjestelmä (henkilöstösääntöjen 73 artikla) ja toisaalta yleinen vastuujärjestelmä,

jossa korvausvastuussa olevan viranomaisen virheestä arvioidaan asianmukainen vahingonkorvaus. Näitä kahta vahinkoa voidaan verrata toisiinsa vain, jos vahingon perustana ovat seikat eli pysyvä täysi työkyvyttömyys henkilöstösääntöjen 73 artiklan osalta ja virheiden lukeminen komission syyksi vastuujärjestelmän osalta on näytetty toteen. Syy-yhteyttä ja asianosaiselle aiheutunutta vahinkoa on valittajan mukaan arvioitava komission tekemien virheiden valossa.

- 18 Komissio katsoo, että valitus on epä johdonmukainen siltä osin kuin siinä väitetään yhtäältä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole noudattanut edellä mainitussa asiassa Leussink ym. vastaan komissio annetussa tuomiossa ilmaistuja periaatteita, joissa vahvistetaan yleisen järjestelmän mukainen korvaus, joka täydentää henkilöstösääntöihin perustuvaa järjestelmää, ja väitetään toisaalta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on verrannut toisiinsa kahta täysin erilaista korvausjärjestelmää. Komissio kiistää lisäksi valittajan kuvaamien kaltaisten yleisten vastuuperiaatteiden olemassaolon.
- 19 Tämän osalta on muistutettava, että tapaturmien ja ammattitautien korvausjärjestelmässä, josta on määrätty henkilöstösääntöjen 73 artiklassa ja Euroopan yhteisöjen virkamiesten tapaturma- ja ammattitautivakuutusta koskeissa määräyksissä (jäljempänä tapaturma- ja ammattitautivakuutusta koskevat määräykset), sallitaan vahinkoa kärsineen virkamiehen palvelukseen ottaneen toimielimen maksavan tälle kiinteän korvauksen. Tämän korvauksen määrä lasketaan työkyvyttömyysasteen ja virkamiehen peruspalkan perusteella, ottamatta huomioon tapaturman aiheuttajan tai sen toimielimen vastuuta, joka on asettanut ne työlolot, jotka ovat saattaneet aiheuttaa ammattitaudin puhkeamisen.
- 20 Tästä kiinteästä korvauksesta ei kuitenkaan saa aiheutua, että vahinko korvataisiin kahteen kertaan. Henkilöstösääntöjen 85 a artiklassa määrätään tätä tarkoitusta silmällä pitäen, että tapauksissa, joissa kolmas henkilö on vastuussa tapaturmasta tai sairaudesta, vahinkoa kärsineen virkamiehen oikeudet ja kan-

ne oikeus vastuussa olevaa kolmatta henkilö kohtaan siirtyvät suoraan yhteisöille muun muassa henkilöstösääntöjen 73 artiklassa tarkoitettujen etuuksien osalta.

- 21 Samoin silloin kun virkamiehen palvelukseen ottanut toimitus on vastuussa tapaturmasta tai sairaudesta, virkamies ei voi vaatia kahteen kertaan korvausta vahingosta, kerran henkilöstösääntöjen 73 artiklan ja kerran perustamissopimuksen 215 artiklan nojalla. Tästä näkökulmasta tarkasteltuina nämä kaksi korvausjärjestelmää eivät ole itsenäisiä, toisin kuin kantaja väittää.
- 22 Yhteisöjen tuomioistuin on hyväksynyt täyden korvauksen mutta ei kaksinkertaista korvausta todetessaan edellä mainitussa asiassa Leussink ym. vastaan komissio antamansa tuomion 13 kohdassa, että virkamiehellä on oikeus vaatia lisäkorvausta, jos toimitus on yleisen järjestelmän perusteella vastuussa tapaturmasta ja jos henkilöstösääntöihin perustuvan järjestelmän mukaiset korvaukset eivät riitä täysin korvaamaan kärsittyä vahinkoa.
- 23 Tästä seuraa, että todetessaan valituksen kohteena olevan tuomion 72 kohdassa, että edellä mainitussa asiassa Leussink ym. vastaan komissio annetussa tuomiossa vahvistetun periaatteen mukaisesti, henkilöstösääntöjen 73 artiklan nojalla tapaturman tai ammattitaudin perusteella saadut suoritukset on otettava huomioon, kun arvioidaan korvattavan vahingon suuruutta virkamiehen vaatiessa vahingonkorvausta työnantajanaan olevan toimituksen tuottamuksen perusteella, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut asianmukaisesti perustamissopimuksen 215 artiklaa ja henkilöstösääntöjen 73 artiklaa.
- 24 Edellä esitetyn perusteella valitusperusteen ensimmäinen osa on hylättävä.

Valitusperusteen toinen osa

- 25 Valitusperusteen toisen osan ensimmäisessä kohdassa Lucaccioni väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut valituksen kohteena olevan tuomion 73 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa, että henkilöstösääntöjen 73 artiklan nojalla myönnetty määrä oli riittävä korvaus kärsityistä vahingoista. Lucaccionin mukaan hänen esittämänsä vaatimus ei ollut henkilöstösääntöjen 73 artiklassa tarkoitettu vaatimus. Kysymyksessä oli lisäkorvausta koskeva vaatimus, joka perustui eri syyhyn ja johon on sovellettava eri korvausedellytyksiä. Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on Lucaccionin mukaan todennut virheellisesti valituksen kohteena olevan tuomion 74 kohdassa, että asiassa 152/77, B vastaan komissio, 2.10.1979 annettu tuomio (Kok. 1979, s. 2819) koski eri kysymystä eikä siihen voitu vedota edellä mainitussa asiassa Leussink vastaan komissio annetun tuomion merkityksen rajoittamiseksi, kun taas asiassa B vastaan komissio yhteisöjen tuomioistuin määritteli periaatteellisella tasolla henkilöstösääntöjen 73 artiklassa sallittujen etuuksien soveltamisalan ja tavoitteen todeten, että kysymyksessä ovat etuudet, joilla on tarkoitus korvata yksinomaan ne haitat, jotka vaikuttavat virkamiehen fyysiseen tai psyykkiseen hyvinvointiin, mutta ei aineellista vahinkoa, jonka korvaamista kantaja oli vaatinut.
- 26 Komissio katsoo, että edellä mainitussa asiassa Leussink ym. vastaan komissio annetussa tuomiossa ei hyväksytty henkilöstösääntöjen 73 artiklan nojalla maksetun korvauksen ja yleisen järjestelmän mukaisen virheen perusteella nostetun vahingonkorvauskanteen nojalla vaaditun vahingonkorvauksen päällekkäisyyttä. Valitusperusteen tältä osalta puuttuu näin ollen oikeudellinen perusta siltä osin kuin valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole noudattanut edellä mainitussa asiassa Leussink ym. vastaan komissio annetussa tuomiossa vahvistettua periaatetta.
- 27 Tämän osalta on todettava, että siltä osin kuin valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on sekoittanut toisiinsa valittajan vaatimuksen ja henkilöstösääntöjen 73 artiklan nojalla esitetyn vahingonkorvausvaatimuksen, valitusperusteen toisen osan ensimmäinen kohta vastaa asiallisesti valitusperusteen ensimmäisen osan toista kohtaa, joka on jo tutkittu.
- 28 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut tämän tuomion 22 kohdassa, edellä mainitussa asiassa Leussink ym. vastaan komissio annetussa tuomiossa hyväksytään periaate täydestä, mutta ei kaksinkertaisesta, korvauksesta virkamiehelle,

joka on kärsinyt vahinkoa toimielimen virheen vuoksi. Edellä mainitussa asiassa B vastaan komissio annettu tuomio, jossa on kyse virkamiehelle vahvistettavan työkyvyttömyysasteen arvioinnista, koskee eri kysymystä, eikä se vaikuta millään tavoin yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Leussink ym. vastaan komissio antamassaan tuomiossa vahvistamaan periaatteeseen.

- 29 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut perustellusti valituksen kohteena olevan tuomion 74 kohdassa, ettei ollut mitään pätevää syytä, jonka perusteella olisi pitänyt jättää huomiotta henkilöstösääntöjen 73 artiklan nojalla saadut etuudet arvioitaessa esillä olevan kaltaisessa asiassa korvattavaa aineellista vahinkoa eli ansioiden menetystä.
- 30 Valitusperusteen toisen osan toisessa kohdassa valittaja riitauttaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvioinnin hänelle aiheutuneesta vahingosta. Valittajan mukaan hänen kärsimäänsä aineellista vahinkoa, joka johtuu hänen työkyvyttömyyseläkkeensä ja palkkansa välisestä erosta (myöhempi urakehitys huomioon otettuna), ei ole korvattu pysyvistä täydestä työkyvyttömyydestä myönnetyllä 100 prosentin korvausasteella.
- 31 Tältä osin riittää, kun todetaan, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan valitus voi EY:n perustamissopimuksen 168 a artiklan (josta on tullut EY 225 artikla) ja EY:n tuomioistuimen perussäännön 51 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti perustua ainoastaan oikeussääntöjen rikkomista koskeviin perusteisiin eikä siis tosiseikkojen arviointiin (ks. mm. asia C-283/90 P, Vidrányi v. komissio, tuomio 1.10.1991, Kok. 1991, s. I-4339, 12 kohta ja asia C-19/95 P, San Marco v. komissio, määräys 17.9.1996, Kok. 1996, s. I-4435, 39 kohta).
- 32 Yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa määrittää asian tosiseikastoa eikä lähtökohtaisesti myöskään arvioida sitä selvitystä, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asian tosiseikastoa määrittäessään tukeutunut (em. asia komissio v. Brazzelli Lualdi ym., tuomion 66 kohta).
- 33 Silloin, kun tämä selvitys on saatu asianmukaisesti ja todistustaakkaa sekä asian selvittämistä koskevia menettelysääntöjä ja yleisiä oikeusperiaatteita on nouda-

tettu, ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida sille esitetyn selvityksen näyttöarvoa. Lukuun ottamatta sitä tapausta, että tuomioistuimelle toimitettu aineisto on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tämä arviointi ei näin ollen ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi yhteisöjen tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin (asia C-7/95 P, Deere v. komissio, tuomio 28.5.1998, Kok. 1998, s. I-3111, 22 kohta).

- 34 Samojen perusteiden nojalla on todettava, että kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut vahingon olemassaolon, se on yksin toimivaltainen arvioimaan esitetyn vaatimuksen rajoissa vahingonkorvauksen laadun ja ulottuvuuden (ks. em. asia komissio v. Brazzelli Lualdi ym., tuomion 66 kohta ja asia C-259/96 P, neuvosto v. De Nil ja Impens, tuomio 14.5.1998, Kok. 1998, s. I-2915, 32 kohta).
- 35 Jotta yhteisöjen tuomioistuin voisi kuitenkin harjoittaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomioihin kohdistuvaa laillisuusvalvontaa, näiden tuomioiden on oltava riittävästi perusteltuja ja niissä on vahingon arvioinnin yhteydessä ilmoitettava ne perusteet, joita on käytetty vahingonkorvauksen määrää vahvistettaessa (ks. em. asia neuvosto v. De Nil ja Impens, tuomion 32 ja 33 kohta).
- 36 Jotta valitusperusteen toisen osan toisella kohdalla olisi tehokas vaikutus, sitä on tulkittava siten, että se koskee valituksen kohteena olevan tuomion perustelujen puuttumista sen summan määrittämisperusteiden osalta, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut tosiasiallisesti korvaavan kantajan kärsimän aineellisen vahingon.
- 37 Tämän osalta on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksen kohteena olevan tuomion 76 kohdassa viitannut 8 400 000 Belgian frangin (BEF) suuruiseen summaan, joka perustui kantajan toimittamaan laskelmaan, joka on selostettu valituksen kohteena olevan tuomion 59 ja 60 koh-

dassa; tämä summa vastaa summaa, jolla voidaan kattaa kantajan työkyvyttömyyseläkkeen ja palkan välisestä erosta johtuva säännöllisten tulojen menetys eläkeikään saakka, olettaen, että kantaja olisi jäänyt eläkkeelle 65-vuotiaana.

- 38 Tästä seuraa, että viitatessaan tähän valittajan itsensä tekemään täsmälliseen laskelmaan ja todetessaan valituksen kohteena olevan tuomion 77 kohdassa, että vaikka otettaisiin huomioon vain 100-prosenttinen työkyvyttömyysaste, Lucaccionille suoritettu pelkkä 19 841 688 BEF:n suuruinen summa riittää korvaamaan tämän kärsimän vahingon, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellut ratkaisunsa.
- 39 Valitusperusteen toisen osan kolmannessa kohdassa valittaja on riitauttanut sen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ottanut huomioon tapaturma- ja ammattitautivakuutusta koskevien määräysten 14 artiklan mukaisen 30 prosentin suuruisen lisäkorvauksen. Valittajan mukaan kyseinen summa on pelkästään korvausta fyysisestä haitasta, eikä se riitä korvaamaan hänelle aiheutunutta aineetonta vahinkoa, seksuaalista haittaa eikä elämänilolle aiheutunutta haittaa.
- 40 Lucaccioni on riitauttanut valituksen kohteena olevan tuomion myös siltä osin kuin sen 88 kohdassa todetaan, ettei hän ollut ”toimittanut mitään sellaisia seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa, että jäsenvaltioiden tuomioistuimet voisivat myöntää tällaisen summan vastaavanlaisesta aineettomasta vahingosta”, vaikka hän oli viitannut Ranskan Cour de Cassationin päätökseen ja pyysi kirjallisen menettelyn päätyttyä saada esittää muita tuomioistuinten päätöksiä.
- 41 Komissio toteaa aineettoman vahingon arvioinnista, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti viitannut tapaturma- ja ammattitautivakuutusta koskevien määräysten 14 artiklaan arvioidessaan Lucaccionin toteaman aineettoman vahingon suuruutta, koska kyseisen artiklan 2 kohdassa viitataan nimenomaisesti tapaturma- ja ammattitautivakuutusta koskevien määräysten 12 artiklaan, jossa viitataan sellaisten vammojen osalta, jotka eivät johda täyteen

työkyvyttömyyteen, taulukkoon, jonka ensimmäisellä rivillä mainitaan psyykkiset haitat. Valitusperusteen tämä osa on näin ollen perusteeton siltä osin kuin valittaja väittää, että valituksen kohteena olevassa tuomiossa olisi sovellettu virheellisesti tapaturma- ja ammattitautivakuutusta koskevien määräysten 14 artiklaa.

- 42 Lisäksi komissio toteaa, että Lucaccioni vaatii korvausta muusta kuin taloudellisesta vahingosta, jonka olemassaoloa tai suuruutta hän ei ole missään vaiheessa näyttänyt toteen.
- 43 Lopuksi komissio toteaa valituksen kohteena olevan tuomion 88 kohtaa koskevasta väitteestä, että se koskee perustetta, joka ei ole asian kannalta ratkaiseva ja että väite on näin ollen jätettävä tutkimatta. Siinäkin tapauksessa, että väite tutkittaisiin, se ei kuitenkaan olisi aiheellinen, koska mihinkään Lucaccionin mainitsemista päätöksistä ei sisältynyt minkäänlaista aineetonta vahinkoa koskevaa arviota.
- 44 Valitusperusteen toisen osan toisen kohdan yhteydessä esitettyjä seikkoja vastaavien seikkojen perusteella valitusperusteen toisen osan kolmatta kohtaa on tulkittava siten, että se koskee valituksen kohteena olevan tuomion perustelujen puutteellisuutta niiden arviointiperusteiden osalta, joita on käytetty Lucaccionille aiheutuneen aineettoman vahingon arvioimisessa.
- 45 Ennen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen hyväksymien arviointiperusteiden tutkimista on kuitenkin tutkittava, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ottanut huomioon vääristyneellä tavalla kantajan sille asianmukaisesti esittämän näytön katsoessaan, ettei kantaja ollut esittänyt mitään näyttöä siitä, että hänelle voitaisiin myöntää jäsenvaltioiden kansallisissa tuomioistuimissa 5 950 000 BEF:n suuruinen korvaus vastaavasta aineettomasta vahingosta.
- 46 Tämän osalta on todettava, että valittajan muutoksenhakukirjelmässään mainitsema kansallinen oikeuskäytäntö on osoitettu ensimmäisen oikeusasteen tuo-

mioistuimelle 1.4.1998 päivätyllä kirjeellä eli sen jälkeen kun suullinen käsittely oli päättynyt 9.10.1997.

- 47 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti ollut ottamatta huomioon tätä oikeuskäytäntöä.
- 48 Edellä esitetystä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti todennut valituksen kohteena olevan tuomion 88 kohdassa, ettei kantaja ollut toimittanut mitään sellaisia seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa, että jäsenvaltioiden tuomioistuimet voisivat myöntää 5 950 000 BEF korvauksena vastaavanlaisesta aineettomasta vahingosta kuin mitä kantajalle oli aiheutunut.
- 49 Niistä arviointiperusteista, joita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on käyttänyt tutkiessaan, oliko kantajan kärsimästä aineettomasta vahingosta myönnetty riittävä korvaus, on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksen kohteena olevan tuomion 85 kohdassa ottanut huomioon 5 950 000 BEF:n suuruisen summan, joka myönnettiin kantajalle lääketieteellisen lautakunnan mukaan tapaturma- ja ammattitautivakuutusta koskevien määräysten 14 artiklan nojalla ”Lucaccionin pysyvien vammojen (arvet, vasemman rinnan epämuodostuma, vasemman käden lihasvoiman heikkeneminen) ja hänelle aiheutuneen vakavan psyykkisen haitan vuoksi”.
- 50 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksen kohteena olevan tuomion 88 kohdassa, ettei ollut esitetty mitään sellaisia seikkoja, jotka osoittaisivat jäsenvaltioiden tuomioistuinten voivan myöntää tällaisen summan vastaavanlaisesta aineettomasta vahingosta.
- 51 Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksen kohteena olevan tuomion 90 kohdassa laskiessaan kantajalle aiheutuneesta aineettomasta vahingosta suoritettavan korvauksen suuruutta vähentänyt 25 800 000 BEF:n suu-

ruisesta summasta, jonka komissio suoritti kantajalle, 8 400 000 BEF:n suuruisen summan, joka kantajan täsmällisen laskelman mukaan vastasi korvausta hänen kärsimästään aineellisesta vahingosta.

- 52 On todettava, että käyttäessään useita eri arviointiperusteita selvittääkseen, riitiko Lucaccionille myönnetty summa korvaamaan hänen kärsimänsä aineettoman vahingon, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim on perustellut riittävällä tavalla valituksen kohteena olevan tuomion.
- 53 Edellä esitetystä seuraa, että myös valitusperusteen toinen osa on hylättävä.

Valitusperusteen kolmas osa

- 54 Valitusperusteen kolmannessa osassa Lucaccioni riitauttaa valituksen kohteena olevan tuomion 76, 77 ja 87 kohdan siltä osin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim ei ole ilmoittanut, lukuunottamatta sen tekemää täysin subjektiivista ”kohtuullistamisarviointia”, objektiivisia ja tarkastettavissa olevia selityksiä eikä mitään perusteluja, joiden nojalla voitaisiin perustella kantajalle aiheutuneen vahingon sisällyttäminen henkilöstösääntöjen 73 artiklan ja tapaturma- ja ammattitautivakuutusta koskevien määräysten 14 artiklan mukaisesti myönnettyihin etuuksiin.
- 55 On kuitenkin todettava, että valitusperusteen tämä osa, joka koskee valituksen kohteena olevan tuomion perustelujen puuttumista vahingon arvioinnin osalta, on asiallisesti sama kuin valitusperusteen toisen osan toinen ja kolmas kohta, sellaisina kuin yhteisöjen tuomioistuim on niitä tulkinut ja ne jo ratkaissut.

- 56 Edellä esitetyn perusteella valitusperusteen kolmas osa on hylättävä samoista syistä.

Valitusperusteen neljäs osa

- 57 Valitusperusteen neljännessä osassa, jonka otsikkona on ”laiminlyönti määrätä viivästyskorkoa henkilöstösääntöjen 73 artiklan mukaisesti suoritettulle summalle vahingonkorvauksena kantajan asiakirja-aineistolle aiheutuneesta viivästyksestä”, Lucaccioni arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä on todennut valituksen kohteena olevan tuomion 144 kohdassa, että ”komission harkintavallan käyttö ei tässä tapauksessa anna aiheutta arvosteluun, vaikka se ei olekaan pyytänyt työkyvyttömyyslautakunnalta lausuntoa siitä, onko kantajan sairaus ammattitauti”, ja 147 kohdassa, että komissio ”ei ole ylittänyt harkintavaltansa rajoja esillä olevassa asiassa”.
- 58 Valittaja väittää, että koska hän oli pyytänyt aloittamaan menettelyn ammattitaudin toteamiseksi, ainoa sääntöjenmukainen tapa, jolla komissio saattoi ottaa huomioon työkyvyttömyyslautakunnalle kuuluvan tehtävän, oli pyytää siltä henkilöstösääntöjen 78 artiklan toisen kohdan mukaisesti lausuntoa siitä, oliko kantajan sairaus ammattitauti.
- 59 Komissio katsoo, että valitusperusteen tämä osa on jätettävä tutkimatta, koska siinä ei ilmoiteta täsmällisesti sitä, miltä kaikilta osin tuomion kumoamista vaaditaan, eikä niitä oikeudellisia perusteluja, joihin erityisesti halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi. Lucaccioni on sen mukaan tyytynyt toistamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa jo esittämänsä perusteet ja perustelut.
- 60 Aluksi on todettava, että valitusperusteen neljännen osan otsikon ja sen sisällön välinen yhteys voidaan havaita ainoastaan valituksen kohteena olevan tuomion

112 kohdan perusteella, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim on esittänyt tiivistetysti Lucaccionin väitteet, joiden mukaan menettely olisi sujunut nopeammin, jos asia olisi saatettu työkyvyttömyyslautakunnan käsiteltäväksi henkilöstösääntöjen 78 artiklan toisen kohdan mukaisesti.

- 61 Valitusperusteen sisällön osalta on todettava, että EY:n tuomioistuimen perussäännön 51 artiklan ensimmäisen kohdan ja yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 112 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla valituksessa on ilmoitettava täsmällisesti, miltä kaikilta osin tuomion kumoamista vaaditaan, sekä ne oikeudelliset perusteet, joihin halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi (ks. mm. asia C-303/96 P, Bernardi v. parlamentti, määräys 6.3.1997, Kok. 1997, s. I-1239, 37 kohta ja asia C-317/97 P, Smanor ym. v. komissio, määräys 9.7.1998, Kok. 1998, s. I-4269, 20 kohta).
- 62 Valitusperusteen neljäs osa, jossa Lucaccioni arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä on todennut, että komissio ei ole toiminut vastoin henkilöstösääntöjen 73 ja 78 artiklan mukaisia menettelyjä, täsmentämättä kuitenkaan sitä oikeudellista perustaa, jonka nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt katsoa, että komissio oli rikkonut näitä määräyksiä, kun se ei ollut pyytänyt henkilöstösääntöjen 78 artiklan nojalla vuonna 1991 perustetulta työkyvyttömyyslautakunnalta lausuntoa siitä, oliko kantajan sairaus ammattitauti, on jätettävä tutkimatta.
- 63 Lisäksi vaikka todettaisiinkin, että tämä valitusperusteen osa voidaan tutkia, se on joka tapauksessa tehoton. Voidakseen saada vahingonkorvausta viivästyksestä, jonka komissio on aiheuttanut jonkin menettelyn yhteydessä, valittajan on näytettävä toteen toimielimen virhe, vahinko ja kyseisen menettelyn ja vahingon välinen syy-yhteys, ja kaikkien näiden kolmen edellytyksen on täyttyttävä yhtä aikaa.
- 64 Valittaja ei ole kiistänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksen kohteena olevan tuomion 143 kohdassa tekemää toteamusta, jonka mukaan

siitä, että työkyvyttömyyslautakunnalta ei ole pyydetty lausuntoa siitä, oliko kantajalla ammattitauti, ei ole aiheutunut kantajalle mitään vahinkoa, koska hänellä oli jo oikeus henkilöstösääntöjen 78 artiklan toisen kohdan mukaiseen suurimpaan mahdolliseen työkyvyttömyyseläkkeeseen.

- 65 Valitusperusteen tämä osa on näin ollen jätettävä tutkimatta.
- 66 Näin ollen valitusperuste on jätettävä osittain tutkimatta ja osittain se on perusteeton, minkä vuoksi valitus on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

- 67 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn 118 artiklan nojalla, asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Kyseisen työjärjestyksen 70 artiklan mukaan toimielinten on vastattava omista kustannuksistaan yhteisöjen ja niiden henkilöstön välisissä riita-asioissa. Työjärjestyksen 122 artiklan toisen kohdan mukaan 70 artiklaa ei kuitenkaan sovelleta toimielinten virkamiesten tai muuhun henkilöstöön kuuluvien tekemiin valituksiin toimielintä vastaan. Koska valittaja on hävinnyt asian, hänet on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) Valitus hylätään.**
- 2) Lucaccioni velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Jann

Edward

Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 9 päivänä syyskuuta 1999.

R. Grass

P. Jann

kirjaaja

ensimmäisen jaoston puheenjohtaja